

К. С. Мазіна

*студ. I курсу магістратури
спеціальність «Облік і оподаткування»
Науковий керівник: к.е.н., доц. Л. О. Масіна*

СУТНІСТЬ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ЯК ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ

Досліджувана тема є актуальною, зважаючи на те, що заробітна плата є важливим елементом ринкових відносин для всіх учасників – найманих працівників, власників, пенсійного фонду, податкових органів, профспілок, державних структур. Для найманого працівника заробітна плата – це його трудовий дохід, який він отримує внаслідок реалізації здатності до праці і який має забезпечити об'єктивно необхідне відтворення робочої сили. Для суб'єкта господарювання заробітна плата – це елемент витрат і виробництво, що входить до складу собівартості продукції і впливає на фінансову результативність господарської діяльності. Для держави заробітна плата є об'єктом державного регулювання, з одного боку, а з іншого – об'єктом оподаткування [1, с. 423].

Таким чином, для кожного значення заробітної плати оцінюється по-різному, але коректність, точність та своєчасність нарахувань та утримань зачіпає інтереси всіх. Більшість науковців ставить питання організації обліку заробітної плати на перше місце серед інших аспектів облікової системи.

У Законі України «Про оплату праці» заробітна плата визначається як «винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу» [2, ст. 1]. Аналогічне визначення міститься у Кодексі законів про працю України [3, ст. 94].

У Податковому кодексі України заробітна плата – основна та додаткова заробітна плата, заохочувальні та компенсаційні виплати або інші виплати та винагороди, які виплачуються (надаються) платникові податку у зв'язку з відносинами трудового найма згідно із законом [4, ст. 14].

Заробітна плата задовольняє розмаїття потреб усіх працюючих, і тому є головним фактором для стимулювання (мотивування) високого рівня працездатності. Велика різниця між низьким рівнем заробітної плати та високою вартістю життя, є однією із найгостріших сучасних проблем в Україні. Через те існує поняття «мінімальна заробітна плата».

Мінімальна заробітна плата – це встановлений законом мінімальний розмір оплати праці за виконану працівником місячну (годинну) норму праці [2, ст. 3]. Мінімальна заробітна плата в Україні в 2019 р. становила 4173 гривні, з 01.01.2020 зросла на 550 гривень і становить 4723 гривні в місяць.

Зміни рівня мінімальної заробітної плати в Україні впродовж 10 років представлено на рис. 1.

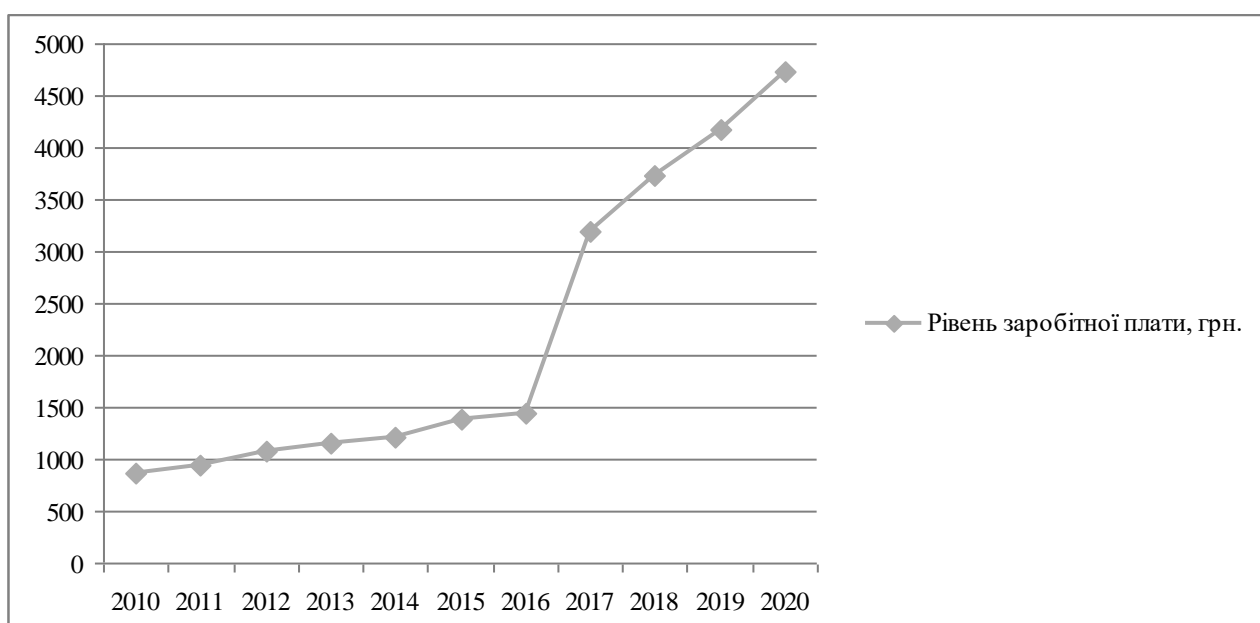

Рис. 1. Рівень мінімальної заробітної плати за 2010–2020 роки

Рівень мінімальної заробітної плати постійно зростає. І така динаміка є позитивною, тому що середня зарплата в Україні у грудні 2019 р. склала 12 264 гривні, що майже в 3 рази більше, ніж мінімальна. Загальний показник прожиткового мінімуму в Україні наприкінці 2019 і початку 2020 рр. становить 2027 гривень [5]. В той час як, наприклад, в 2016 р. рівень мінімальної заробітної плати дорівнював прожитковому мінімуму для працездатних осіб. Дана відповідність не була реалістичною, оскільки, працездатне населення повинно було працювати цілий місяць лише для забезпечення власних першочергових потреб, і як наслідок, сім'ї країни знаходились на межі бідності.

Для неупередженого аналізу рівня середньої заробітної плати в Україні, порівняємо її із середньою заробітною платою інших Європейських країн, а точніше країн-сусідів України, сформовані у табл. 1.

Згідно даних, наведених у табл. 1, найвищий рівень середньої заробітної

плати в Польщі, а найнижчий – у Молдові, що є результатом рівня розвитку економіки та інфраструктури держав [6].

Так, на нашу думку, зміни, які проводяться в законодавчій базі України стосовно оплати праці та підвищення рівня мінімальної заробітної плати не є достатніми, адже не відповідають рівню росту споживчих цін. Наша країна покращила свої показники порівняно з минулими роками, але не вийшла на рівень країн, з якими межує.

Таблиця 1

Європейські країни за середньою місячною зарплатнею (грн.)

Країна	Середня заробітна плата у Євро	Середня заробітна плата у гривнях (у розрахунку курсу валют НБУ станом на 01.01.2020 р. 26,42 грн. за 1 Євро)
Польща	1 196	31 598,32
Угорщина	1 151	30 409,42
Румунія	1 077	28 454,34
Словаччина	1 023	27 027,66
Білорусь	451	11 915,42
Україна	408	10 779,36
Молдова	338	8 929,96

Отже, для більш ефективного реформування системи заробітної плати, доцільно здійснити такі кроки:

- збільшувати заробітну плату, з урахуванням підвищення індексу цін на товари та послуги;

- провести реформування податкової системи, для того, щоб зменшити податкове навантаження на підприємство, тим самим уникнувши «чорної зарплати» або «зарплати в конверті».

З метою удосконалення економічної ситуації в Україні, потрібно на державному рівні сприяти покращенню політики системи оплати праці, тому що це основний стимул зростання економіки, який сприятиме підвищенню рівня життя населення, і як результат – зростанню внутрішнього попиту у державі.

Список використаної літератури

1. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: підручник. Київ : Алерта, 2016. 928 с.
2. Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-ВР> (дата звернення: 16.03.2020).
3. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення: 16.03.2020).
4. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 17.03.2020).

5. Мінімальна зарплата в Україні.
URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/min/> (дата звернення: 16.03.2020).
6. Середня заробітна плата у Європі. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 16.03.2020).